

ZO 28 APR

VOX LUMINIS & B'ROCK ORCHESTRA

LIONEL MEUNIER ARTISTIEKE LEIDING

SPOT/DE OOSTERPOORT

20.15 UUR

PROGRAMMA

Marc-Antoine Charpentier (1645/50-1704)

Te Deum H146

*Prélude / Air de basse / Choeur / Trio d'hommes /
Choeur / Air de dessus / Choeur / Duo dessus & basse /
Trio dessus & basse / Choeur*

Pauze

Henry Purcell (1659-1695)

Hail! Bright Cecilia Z 328

Lionel Meunier

Lionel Meunier geniet tegenwoordig internationale bekendheid als dirigent en artistiek leider van het ensemble Vox Luminis, dat hij oprichtte in 2004. Doordrongen van muziek vanaf zijn prille jeugd begint Meunier zijn opleiding in Clamecy, zijn geboortestad in Frankrijk. Hij studeert er notenleer, blokfluit en trompet en vervolgt zijn studies aan het IMEP (Institut Supérieur de Musique et de Pédagogie) in het Belgische Namen en zang aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. In 2013 ontvangt Lionel Meunier de onderscheiding « Namurois de l'Année » in het domein van cultuur. Vanwege zijn ervaring wordt Meunier de laatste jaren regelmatig uitgenodigd door diverse Europese ensembles, zowel als coach, dirigent en artistiek leider. In 2018, krijgt hij een belangrijke opdracht van het Théâtre National de Bretagne in Rennes ; Promotion X, een begeleidingsprogramma verspreid over verschillende jaren binnen de toneelopleiding.

Vox Luminis

15 jaar geleden werd Vox Luminis opgericht; vandaag wordt het ensemble beschouwd als een waar lichtpunt in de wereld van Oude Muziek! De stichtende impuls kwam van Lionel Meunier, bas en fundament van Vox Luminis. Het licht bereiken via muziek – zo klinkt het ultieme doel. Naar aanleiding van de Gramophone

Award Recording of the Year in 2012 lijkt Vox Luminis exponentieel te groeien. Het ensemble geeft jaarlijks gemiddeld twee platen uit en geeft meer dan 60 concerten per jaar op de Belgische en internationale scène. De omvang van de groep solisten varieert naargelang het repertoire. De kern, gevormd in het Koninklijk Conservatorium van Den Haag, wordt aangevuld met een continuo, bijkomende muzikanten of een volledig orkest. Vox Luminis is voornamelijk toegespitst op het Engels, Italiaans en Duits repertoire uit de 16de tot de 18de eeuw. Het meest bijzondere kenmerk van het ensemble is de samenhang van stemkleuren, versterkt door de persoonlijkheid en de individuele kwaliteit van de zangers. Vox Luminis heeft intussen dertien opnames gerealiseerd onder de labels Ricercar, Alpha Classics, Ramée en Musique en Wallonie.

Sopraan

Zsuzsi Tóth, Victoria Cassano, Stefanie True, Amelia Berridge

Alt

Alex Chance, Jan Kullmann

Tenor

Jacob Lawrence, Peter de Moor, David Munderloh, Vojtech Semerad

Bas

Jonathan Adams, Lionel Meunier, Sebastian Myrus

B'Rock Orchestra

De musici van B'Rock Orchestra streven ernaar om elkaar te inspireren en elkaars ideeën te realiseren door toonaangevende solisten, dirigenten, regisseurs, artiesten en denkers uit te nodigen. Ze passen hun intuïtieve, nieuwsgierige en doeltreffende benadering toe op een gevarieerd aantal projecten. De meesterwerken en nieuwe vondsten komen voort uit minstens vier eeuwen muziek, en de instrumenten zijn aangepast aan de periode. B'Rock Orchestra neemt vaak deel aan projecten van orkesttheater, waarbij een trillende dialoog tussen muziek en andere kunstvormen schittert. Het orkest geeft ook vaak opdrachten voor nieuw werk of werkt samen met intrigerende figuren uit de muziek- en theaterwereld. Het seizoen in 2018-2019 omvat een wereldwijde tournee met violiste Amandine Beyer en danseres Anne Teresa De Keersmaeker (Rosas) in een gevarieerde productie van Bachs Brandenburgse Concerten. Januari 2019 debuteerde B'Rock bij de Opéra National de Paris met dirigent René Jacobs en regisseur Romeo Castellucci.

Viool 1

Jivka Kaltcheva (CM Charpentier), Yukie Yamaguchi (CM Purcell), Marie Haag, Sara DeCorso, Rebecca Huber, David Wish

Viool 2

Jivka Kaltcheva, Yukie Yamaguchi, Sara DeCorso, David Wish

Altviool

Manuela Bucher, Luc Gysbregts, Marie Haag, David Wish
Basse de violon
Rebecca Rosen, Julien Barre

Violone

Tom Devaere

Fluit/Blokfluit

Anne Freitag, Beniamino Paganini

Hobo

Benoit Laurent, Stefaan Verdegem
Fagot/Basse de cromone
Benny Aghassi

Trompet

Fruzsi Hara, Istvan Lukacs

Luit

Karl Nyhlin

Pauken

Koen Plaetinck

Klavecimbel / Orgel

Andreas Küppers

TOELICHTING

Charpentier – Te Deum

U kent, ook al bent u zich dat misschien niet bewust, in elk geval een stukje Charpentier: de Prélude tot zijn meest bekende Te Deum, die bekend werd als Eurovisietune. Die tune maakte de tot dan toe totaal vergeten Charpentier (van wie overigens nog lang niet al het werk is uitgegeven) in één klap bekend over de hele wereld. Wie was deze rond 1745 in Parijs geboren componist? Van zijn karakter is ons nauwelijks iets bekend, we hebben geen enkele afbeelding van zijn uiterlijk. Er zijn nauwelijks brieven. Er is een hoogst merkwaardig werk, het zgn. Epitaphium Carpentarii, waarin Charpentier zichzelf na zijn dood als geest die terugkijkt op zijn vorige leven laat optreden... En er is natuurlijk het vele, prachtige werk. Het Te Deum is niet toevallig een geestelijk werk: immers Charpentier (al schreef hij bijvoorbeeld ook de eerste Franse cantate en de eerste Franse sonate) kan gelden als de grootste Franse componist van geestelijke muziek. Twee gebeurtenissen waren bepalend voor de loop van zijn carrière: zijn opleiding in Rome, bij Carissimi (die we kennen als de componist van oratoria vol tekstexpressie en opvallende harmonische vondsten) en het optreden van Jean-Baptiste Lully, die er alles aan deed om deze lastige (en briljante) concurrent weg te houden bij het hof. Maakte zijn opleiding in Italië (waar hij volgens sommige

bronnen heenging om er schilder te worden...) Charpentier verdacht bij de voorvechters van de 'zuivere' Franse muziek, door de tegenwerking van Lully kreeg hij nauwelijks een voet binnen de deur binnen het hof. Geen wonder dat zijn oeuvre maar één grote, officiële opera kent: Médée. Aan een kortstondige samenwerking met Molière kwam door diens plotselinge dood een einde. Een groot deel van zijn leven had Charpentier dan ook kerkelijke functies, onder andere bij de Sainte Chapelle.

Vanavond hoort u een van zijn kerkelijke meesterwerken, het populaire Te Deum, door Charpentier gecomponeerd na de Franse overwinning bij Steinkerque op 3 augustus 1692. Een groots opgezet, rijk georkestreerd werk in D-groot, een toonsoort die Charpentier in zijn compositieregels omschrijft als 'joyeux et très guerrier'. Na de 'Eurovisietune', die tussen haakjes een opmerkelijke verwantschap vertoont met de melodie van de toen nog niet bestaande Marseillaise, intoneert de bas het Te Deum laudamus. Daarna volgen een groot aantal delen, waarin Charpentier een prachtige afwisseling brengt tussen de jubelende – en de meer ingetogen, hier en daar haast mystieke passages. Let u ook op de vele passages vol tekstuitbeeldingen? Charpentier bleef wat dat betreft zijn hele leven een leerling van Carissimi. Dit is een van de meest

indrukwekkende zettingen van deze lofzang. Sinds dit werk in 1953 voor het eerst werd opgenomen is de ster van Charpentier gelukkig steeds helderder gaan stralen. Men ontdekte in hem een ten onrechte geheel vergeten grootmeester.

Henry Purcell -

Hail! Bright Cecilia Z 328

De martelares Cecilia (Lat. Caeli lilia, Ndl."Hemelslelie", 3^e eeuw n. Ch.) werd pas omstreeks 1500 patrones van de muziek. Waarom is onduidelijk, want in haar legende speelt muziek niet echt een rol vanaf het begin en tot dat tijdstip zijn een engel, een zwaard of een boek haar gebruikelijke attributen. Hoe dan ook, vanaf 1500 vinden we haar afgebeeld met een handorgel.

In Engeland werd het feest van de heilige Cecilia (22 november) sinds 1683 regelmatig gevierd. De Musical Society of London organiseerde een soort van festival met een mis, speciaal voor die gelegenheid gecomponeerde muziek (odes) en een feestmaal. Purcell heeft voor op z'n minst drie van zulke festivals compositieopdrachten gekregen, 'Hail! Bright Cecilia (1692)' is niet alleen zijn meest bekende en meest succesvolle, maar überhaupt de langste en meest omvangrijke van alle in de 17^e eeuw gecomponeerde odes. Alleen al door het groot orkest valt ze uit de toon: het strijkerseffectief is uitgebreid met twee hobo's, twee trompetten, een fagot, eventueel drie

blokfluiten en een continuo.

De rijke orkestratie heeft een dubbele functie: ze versterkt het feestelijke karakter van het gebeuren en dient ter ondersteuning van sommige gedeelten in de tekst, bijvoorbeeld waar er sprake is van bepaalde muziekinstrumenten (viool, fluit of gitaar).

De ode begint met een briljante orkest-ouverture (1, Symphony). De ouverture bestaat in feite uit zes delen, waarin voornamelijk de trompetten een triomfantelijke rol spelen. Een korte solo van de bas leidt de koorzang in (2, 'Hail ! Bright Cecilia), waarin de patrones aangeroeven en geprezen wordt.

3, 'Hark! hark! Each tree' - 'Luister! Luister! Elke boom verbreekt zijn zwiigen') plaatst de sopraan tegenover de bas en vormt de inleiding tot het motief van de natuur.

In 4, 'Tis Nature's Voice' wordt de muziek uit de universele taal van de natuur afgeleid.

Deel 5, 'Soul of the world' en 6, 'Thou tun'st this World below' introduceren het thema van de hemelse harmonieën waartegen de aardse instrumenten niet kunnen concureren (deel 7 tot 12). Het slotkoor 13, 'Hail! Bright Cecilia' bezingt Cecilia die als het ware vanaf haar hemelse wolk het musiceren van de mens met welgevallen aanschouwt.

TEKSTEN

Marc-Antoine Charpentier - Te Deum H146

Te Deum laudamus,
te Dominum confitemur.
Te aeternum Patrem,
omnis terra veneratur.
Tibi omnes angeli,
tibi caeli et universae potestates,
tibi cherubim et seraphim,
incessabili voce proclamant :
« **Sanctus, Sanctus, Sanctus**
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt caeli et terra
maiestatis gloriae tuae. »
Te gloriosus Apostolorum chorus,
te prophetarum laudabilis numerus,
te martyrum candidatus laudat
exercitus.
Te per orbem terrarum
sancta confitetur Ecclesia,
Patrem immensae maiestatis;
venerandum tuum verum et unicum
Filium ;
Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.

Tu rex gloriae, Christe.
Tu Patris sempiternus es Filius.
Tu, ad liberandum suscepturus
hominem,
non horruisti Virginis uterum.
Tu, devicto mortis aculeo,
aperuisti credentibus regna caelorum.
Tu ad dexteram Dei sedes,
in gloria Patris.
Iudex crederis esse venturus.
Te ergo quaesumus, famulis tuis

We praise thee, O God :
we acknowledge thee to be the Lord.
All the earth doth worship thee :
the Father everlasting.
To thee all Angels cry aloud :
the Heavens, and all the Powers
therein.
To thee Cherubim and Seraphim:
continually do cry,
Holy, Holy, Holy :
Lord God of Sabaoth;
Heaven and earth are full of the
Majesty:
of thy glory.
The glorious company of the Apostles:
praise thee.
The goodly fellowship of the Prophets:
praise thee.
The noble army of Martyrs: praise thee.
The holy Church throughout all the
world :
doth acknowledge thee;
The Father: of an infinite Majesty;
Thine honourable, true: and only Son;
Also the Holy Ghost: the Comforter.

Thou art the King of Glory: O Christ.
Thou art the everlasting Son: of the
Father.
When thou tookest upon thee to deliver
man:
thou didst not abhor the Virgin's womb.
When thou hadst overcome the

subveni,
Quos pretioso sanguine redemisti
Aeterna fac cum sanctis tuis
in gloria numerari.
Salvum fac populum tuum, Domine,
et benedic hereditati tuae.
Et rege eos
et extolle illos usque in aeternum.
Per singulos dies benedicimus te ;
et laudamus nomen tuum in saeculum,
et in saeculum saeculi.
Dignare Domine die isto
sine peccato nos custodire.
Miserere nostri, Domine,
miserere nostri.
Fiat misericordia tua, Domine, super
nos,
quemadmodum speravimus in te.
In te Domine speravi
non confundar in aeternum.

sharpness of death:
thou didst open the Kingdom of
Heaven to all believers.
Thou sittest at the right hand of God: in
the glory of the Father.
We believe that thou shalt come: to be
our Judge.
We therefore pray thee, help thy
servants :
whom thou hast redeemed with thy
precious blood.
Make them to be numbered with thy
Saints: in glory everlasting.
O Lord, save thy people :
and bless thine heritage.
Govern them: and lift them up for ever.
Day by day: we magnify thee;
And we worship thy Name :
ever world without end.

Henry Purcell - Hail! Bright Cecilia
Z 328

1. *Symphony*

2. *Hail! Bright Cecilia, Hail!*

Fill ev'ry Heart with Love of thee and thy Celestial Art; That thine and Musick's Sacred Love May make the British Forest prove /4s Famous as Dodona's Vocal Grove.

3. *Hark, each tree its silence breaks*

The Box and Fir to talk begin!

This in the sprightly Violin,

That in the Flute distinctly speaks.

'T was Sympathy their list'ning Brethren drew When to the Thracian Lyre with leafy Wings they flexu.

4. *'T is nature's voice;*

thro' all the moving Wood Of Creatures understood:

The Universal Tongue to none

Of all her num'rous Race unknown.

From her it learnt the mighty Art To court the Ear and strike the Heart:

At once the Passions to express and move;

We hear, and straight we grieve or hate, rejoice or love: In unseen Chains it does the Fancy bind;

At once it charms the Sense and captivates the Mind.

5. *Soul of the world!*

Inspired by thee,

The jarring Seeds of Matter did agree.

Thou did'st the scatter'd Atoms bind,

Which, by the Laws of the true proportion join'd,

Made up of various Parts one perfect Harmony.

6. *Thou Tun'st this world below,*

the Spheres above,

Who in the Heavenly Round to their own Music move.

7. *With that sublime celestial lay*

Can any Earthly, Sounds compare?

If any Earthly Music dare,

The noble Organ may.

From Heav'n its wondrous Notes were giv'n,

(Cecilia oft convers'd with Heaven)

*Some Angel of the Sacred Choir Did with his Breath the Pipes inspire;
And of their Notes above the just Resemblance gave, Brisk without Lightness,
without Dulness Grave.*

8. Wond'rous machine!

*To thee the Warbling Lute,
Thio'us 'd to Conquest, must be forc'd to yield:
With thee unable to dispute.*

9. The Airy Violin

*And lofty Viol quit the Field;
In vain they tune their speaking Strings To court the cruel Fair, or praise Victorious
Kings, Whilst all thy consecrated Lays Are more noble Uses bent;
And every gratefull Note to Heav'n repays The Melody it lent.*

10. In vain the am'rous flute and soft guitar, Jointly labour to inspire

*Wanton Heat and loose Desire;
Whilst thy chaste Airs do gently move Seraphic Flame and Heav'nly Love*

11. The fife and all the harmony of war?

*In Vain atteint the Passion to alarm,
Which thy commanding Sounds compose and charm.*

12. Let these among themselves contest,

*Which can discharge its single Duty best.
Thou summ 'st their differing Graces up in one,
And art a Consort of them All within thy Self alone.*

13. Hail! Bright Cecilia? Hail to thee!

*Great Patroness of Us and Harmony!
Who, whilst amongst the Choir above Thou dost thy former Skill improve,
With Rapture of delight dost see Thy Favourite Art Make up a Part Of infinite
Felicity.*

*Hail ! bright Cecilia, Hail to thee!
Great Patroness of Us and Harmony !*

